Automatyzacja przenoszenia konfiguracji pomiędzy środowiskiem symulowanym oraz sprzętowym

Michał Skorek, Szymon Stępień, Arkadiusz Wołk

1 Środowiska wirtualizacji

W ramach projektu przeprowadzono przegląd różnych narzędzi umożliwiających wirtualizacje sieci w celu dobrania odpowiedniego do przenoszenia konfiguracji. Sekcja przedstawia krótki opis uwzględnianych narzędzi, ich mocne strony oraz braki.

1.1 Kathara

Opcje:

- Obsługa kontenerów, wraz z predefiniowanymi obrazami Dockera m.in. dla:
 - Quagga podstawowy routing, m.in. OSPF i BGP, konfigurowalny za pośrednictwem plików testowych, konfiguracja podobna do Cisco IOS;
 - FRRouting bardziej rozbudowana Quagga;
 - P4 bmv2 switch, p4runtime;
 - OpenVSwitch wraz z kontrolerem Ryu.
- Wygodne CLI i konfiguracja topologii (tzw. Labów) za pomocą systemu plików, kontenery "przypina się" do domen kolizyjnych (Linux bridge), dla każdego można zdefiniować plik tekstowy, z którego komendy zostaną wykonane po uruchomieniu kontenera (pozwala to np. na konfiguracje adresacji). Dla kontenerów można utworzyć folder z plikami, które zostaną automatycznie do nich przekopiowane, co pozwala na konfigurację niektórych programów systemu Linux za pomocą plików konfiguracyjnych, np. routingu w Quagga.
- API do Pythona pozwalające na tworzenie topologii z kodu.

Zalety:

- Bardzo dużo przykładów topologii (w konfiguracji z systemu plików), dobrze udokumentowanych, wraz z bardziej zaawansowanej przypadkami, np. w pełni skonfigurowane fat tree. W szczególności warto zobaczyć repozytorium Kathara-Labs[3] zawierające działające przykłady wraz z slajdami opisującymi jak to działa.
- Można wykorzystywać dowolne inne kontenery Dockera, w szczególności bazowy, który reprezentuje zwykłego hosta, wtedy mamy sytuację bardzo zbliżoną do Minineta.
- Dzięki wirtualizacji z wykorzystaniem kontenerów (a nie maszyn wirtualnych) możliwe jest uruchamianie bardzo dużych sieci (chociaż w przypadku tego projektu nie powinno to być konieczne).
- Dobra dokumentacja CLI i samego kodu, dużo komentarzy.

Wadv:

 Narzędzie zostało bardziej dostosowane do budowy topologii za pomocą podejścia z systemem plików niż za pomocą API Pythonowego. Jest całkiem niezła dokumentacja tego API jednak ciężko znaleźć jakiekolwiek przykłady konfiguracji topologii wykorzystujące API. Model danych jest mocno ograniczony i brakuje jakichkolwiek reprezentacji (np. klas Pythonowych) dla protokołów sieciowych, wszystko trzeba robić w formacie tekstowym.

- Switch nie jest osobnym urządzeniem i nie jest modelowany przez Kathare. Wykorzystywane jest pojęcie domen kolizyjnych (pod spodem implementowanych jako Linux bridge), w związku z tym wszelkie operacje związane z konfiguracją switchy należałoby zrobić samodzielnie wykorzystując API Linuxa. Można również spróbować wykorzystać kontener zbliżony do switcha (np. P4 BMv2).
- Ograniczone wykorzystanie pewnych protokołów, przykładowo GRE trzeba byłoby dorobić samodzielnie, jednak z uwagi na wykorzystanie sieciowych przestrzeni nazw systemu Linux przez Kathare nie powinno być to bardzo problematyczne.

1.2 Mininet oraz Containernet

Narzędzia te są o tyle podobne do Kathary, że również bazują na systemie przestrzeni nazw w Linux'ie i łączą je za pomocą wirtualnych interfejsów i bridge'ów. Są one jednak bardziej dostosowane do wirtualizacji sieci SDN (przykładowo są klasy reprezentujące kontrolery SDN'owe oraz wbudowana obsługa OpenVSwitch'a), Mininet kompletnie nie nadaje się do przenoszenia konfiguracji z/do klasycznych sieci.

W przypadku Containernet będącego forkiem Minineta z obsługą kontenerów Dockera jest już trochę lepiej, ponieważ jako urządzenia końcowe można wykorzystać chociażby te same kontenery, które wykorzystuje Kathara (czyli np. Quagga).

Containernet ma niezłe API do Pythona, z wieloma przykładami wykorzystania, jednak ponownie konfiguracja jest dokonywana tekstowo. W tym przypadku jest to jeszcze mniej wygodne niż Kathara, bo cała konfiguracja jest dokonywana z Pythona, a więc nasze narzędzie do przenoszenia konfiguracji musiałoby prawdopodobnie parsować oraz generować kod Pythona, a nie pliki tekstowe.

1.3 GNS-3

Opcje:

- Narzędzie bardziej ogólne niż Kathara i Containernet, pozwala na budowanie topologii w których hosty/routery/switche są maszynami wirtualnymi.
- Hostem może być również kontener Docker'a, więc potencjalnie te wszystkie opcje wyżej również mogłyby działać.
- GUI oraz REST-API do tworzenia topologii, istnieja też bindingi tego API do Pythona[8].

Zalety:

- Obszerna dokumentacja i potencjalnie większa swoboda, narzędzie dosyć popularne.
- Można (nie w pełni legalnie) wykorzystać w topologii zwykłe urządzenia Cisco z ich IOS'em, zarówno routery jak i switche.
- Teoretycznie jak już dałoby się zrobić topologie z poziomu kodu całe przenoszenie byłoby ograniczone do wywołania komendy show running-config na urządzeniu fizycznym i wgraniu jej wyjścia do urządzenia wirtualnego, analogicznie w drugą stronę.

Wady:

- Mało przykładów API do tworzenia topologii, po krótkich testach było to dosyć problematyczne i
 ograniczone, raczej narzędzie bardziej dostosowane do używania z GUI.
- Dużo bardziej skomplikowane niż wcześniejsze dwa.
- Problemy ze znalezieniem obrazów Cisco, szczególnie nowszych. Na pewnych stronach bazujących na
 protokole BitTorrent można znaleźć starsze obrazy¹, jednak przykładowo żaden z nich nie obsługiwał
 netconf'a. Użyteczność GNS-3 bez obrazów jest bardzo ograniczona.

¹podobno, autorzy tego raportu oczywiście nie praktykowali takich rzeczy

1.4 Podsumowanie

Uwzględniając powyższe zdecydowaliśmy się na wykorzystanie Kathary, rozważając ilość pracy implementacyjnej, szczególnie związanej z parsowaniem i serializacją danych, ostatecznie mogła to nie być najlepsza decyzja i GNS-3 byłby lepszym wyborem (pod warunkiem znalezienia odpowiednich obrazów).

2 Implementacja rozwiązania

Sekcja zawiera opis rozwiązania[1], przedstawia krótko model danych, uzasadnia decyzje implementacyjne, wymienia braki i opisuje potencjalny kierunek dalszego rozwoju projektu.

2.1 Idea rozwiązania

Środowisko wirtualne stanowi Kathara, jak wspomniano model danych nie obejmuje ani switchy ani protokołów, jedynie abstrakcyjne *maszyny* będące kontenerami Dockera, które można łączyć do domen kolizyjnych oraz konfigurować w sposób tekstowy za pomocą reprezentacji systemu plików.

Wprowadzamy ogólny model danych, niezależny od samej Kathary ani urządzeń fizycznych. Obejmuje on urządzenia (Router, Switch), interfejsy, oraz protokoły (np. RIP), a także inne konstrukcje sieciowe (np. routing statyczny). Program buduje topologię sieci, tzn. graf nieskierowany, gdzie węzłami są urządzenia, a krawędzie reprezentują fizyczną łączność w warstwie 2. Urządzenia posiadają referencje do swoich interfejsów sieciowych oraz protokołów, które zostały/mają zostać na nich skonfigurowane. Program ma interfejs CLI, a jego działanie wymaga interakcji użytkownika.

Przenoszenie konfiguracji z środowiska wirtualnego na fizyczne przebiega następująco, zakładamy, że urządzenia fizyczne nie są w żadnym stopniu skonfigurowane:

- 1. Na podstawie konfiguracji z sytemu plików Kathary program buduje topologię sieci, tworzy urządzenia, łączy je w graf, a następnie parsuje wszelkie pliki konfiguracyjne dotyczące m.in. adresacji oraz protokołów sieciowych. Przyjmujemy, że jeśli w wirtualnej domenie kolizyjnej są 2 urządzenia jest to bezpośrednie połączenie, w przeciwnym przypadku jest to switch.
- 2. Program przechodzi kolejno po wszystkich urządzeniach w grafie i prosi użytkownika o podłączenie portu konsolowego, kolejno, dla każdego urządzenia.
- 3. Po potwierdzeniu przez użytkownika program konfiguruje ssh, netconf, CDP oraz interfejs ethernet, wykorzystując który można połączyć się z urządzeniem.
- 4. Po wstępnej konfiguracji wszystkich urządzeniem program prosi kolejno o ich podłączenie poprzez skonfigurowany interfejs ethernet (żeby nie przepinać wielokrotnie urządzeń sugerujemy podłączenie wszystkich do wspólnego switcha na czas konfiguracji).
- 5. Po potwierdzeniu przez użytkownika program konfiguruje wszelkie protokoły sieciowe, które były skonfigurowane w wirtualnej sieci z wykorzystaniem protokołu netconf.
- 6. Program informuje użytkownika, że konfiguracja została zakończona i wyświetla rysunek topologii sieci.

Przenoszenie konfiguracji z topologii fizycznej na środowisko wirtualne przebiega następująco:

- 1. Użytkownik uruchamia program podając ile routerów i ile switchy znajduje się w topologii.
- 2. Program dla każdego z routerów i switchy prosi użytkownika o podłączenie portu konsolowego.
- 3. Po potwierdzeniu przez użytkownika program konfiguruje ssh, netconf, CDP oraz interfejs ethernet, wykorzystując który można połączyć się z urządzeniem, ponadto program zapisuje wyjście komendy show running-config.
- 4. Program przetwarza wyjście komendy show running-config zapisując tzw. wskazówki dotyczące rzeczy, które zostały skonfigurowane na urządzeniu, w celu późniejszego odczytania ich dokładnej konfiguracji.
- 5. Po wstępnej konfiguracji wszystkich urządzeniem program prosi kolejno o ich podłączenie poprzez skonfigurowany interfejs ethernet.
- 6. Po potwierdzeniu przez użytkownika program czyta konfiguracje protokołów sieciowych bazując na wspomnianych wskazówkach z wykorzystaniem protokołu netconf. Program parsuje wyniki w formacie XML (na podstawie standardowych modeli yang) i tworzy odpowiednie obiekty zgodne z zdefiniowanym modelem danych.
- 7. Program buduje graf sieci z wykorzystaniem protokołu CDP, zakładamy, że w tym momencie CDP zdążyło zbiegnąć.
- 8. Program dokonuje serializacji modelu do systemu plików zgodnego z wymaganiami Kathary
- 9. Program informuje użytkownika, że konfiguracja została zakończona i wyświetla rysunek topologii sieci.

2.2 Aktualny stan implementacji i braki

Struktura powyższej idei została zaimplementowana w podstawowym zakresie, brakuje jedynie budowy grafu sieci przy przenoszeniu z topologii fizycznej na wirtualną. Z uwagi na bardzo utrudnione możliwości testowania programu w trybie zdalnym wymienimy poniżej rzeczy, które zostały zaimplementowane i przetestowane, rzeczy tylko zaimplementowane, oraz rzeczy, które powinny zostać jeszcze zaimplementowane.

Rzeczy zaimplementowane i przetestowane (w granicach możliwości):

- Parsowanie systemu plików Kathary na nasz model danych, w zakresie:
 - budowanie topologii,
 - adresacja,
 - routing statyczny,
 - RIP,
 - OSPF,
 - PAT, SNAT, DNAT;
- Serializacja naszego modelu na system plików Kathary, w zakresie opisanym wyżej (oprócz RIPa i OSPFa);
- Konfiguracja i czytanie konfiguracji urządzeń poprzez port konsolowy, w zakresie wymienionym w sekcji 2.1;

- CLI umożliwiające uruchamianie programu w trybach przenoszenia konfiguracji w wymaganą stronę oraz jedynie wizualizację wirtualnej topologii, wszelkie komunikaty dla użytkownika dotyczące podpinania urządzeń itp;
- Podstawowa wizualizacja topologii jako grafu.

Rzeczy zaimplementowane i częściowo bądź wcale nieprzetestowane:

- Konfiguracja wyżej wspomnianych protokołów, adresacji i routingu z wykorzystaniem netconfa;
- Odczyt wyżej wspomnianych protokołów, adresacji i routingu z wykorzystaniem netconfa;

Rzeczy do zaimplementowania:

- Budowanie grafu sieci zgodnego z naszym modelem danych na podstawie fizycznej topologii i być może protokołu CDP (należy odczytać dane o interfejsach fizycznych oraz połączeniach i je odpowiednio przypisać);
- Implementacja obsługi OSPF oraz BGP (parsowanie/serializacja z/do modelu Kathary Quagga, oraz zapis/odczyt z/do urządzeń fizycznych) oraz NAT'a (zapis/odczyt z/do urządzeń fizycznych);
- Potencjalnie obsługa firewalla wykorzystując iptables (sekcja 3);
- Implementacja obsługi protokołu GRE, wykorzystując narzędzia dostępne w systemie Linux;
- Obsługa konfiguracji switchy, wykorzystując narzędzia dostępne w systemie Linux.

Potencjalne problemy:

- z punktu praktycznego ważne może być, że nie wszystkie urządzenia w sali sieciowej obsługują netconfa (z tego co sprawdzaliśmy 2 routery z każdego zestawu i chyba nie wszystkie switche). Być może konieczny byłby jakiś fallback programu do konfiguracji na podstawie show running-config, bezpośrednio poprzez port konsolowy (zredukowałoby to też ilość przepinania kabli);
- problem z przypisaniem fizycznych interfejsów przy przenoszeniu konfiguracji z wirtualnej na fizyczną. W sposób automatyczny praktycznie (chyba) nie da się sprawdzić, w które interfejsy można wpiąć kabel (komenda *show ip interface* wypisuje takie interfejsy mimo, że fizycznie router nie pozwala na ich wykorzystanie).

2.3 Model danych

Główną strukturą danych jest węzeł sieci (**Node**), dziedziczy z niej **CiscoNetworkNode**, z którego z kolei dziedziczą **Router** i **Switch**. Z klasy **Node** dziedziczy ponadto **Host** (uwzględniany w modelu Kathary).

Router zawiera dane dotyczące różnych skonfigurowanych protokołów, dla zwięzłości strukturę samych protokołów pominiemy.

Interfejs sieciowy (Interface) jest reprezentowany w poniższy sposób:

```
Interface:
    string virtual_name : nazwa interfejsu w topologii wirtualnej
    string physical_name : nazwa interfejsu w topologii fizycznej
    string ipv4 : adres IP interfejsu (w notacji kropkowanej)
    int netmask : maska sieciowa interfejsu (0-32)
    bool enabled : informacja czy interfejs jest aktywny
    bool used : informacja czy interfejs jest wykorzystywany
```

Graf sieci (**Topology**) jest reprezentowany jako list węzłów. Pozostałe modele powinny być oczywiste po przeczytaniu kodu, dlatego dla zwięzłości je tutaj pomijamy.

2.4 Konfiguracja routingu

W [13] są przedstawione wszystkie obsługiwane protokoły przez Quagga oraz sposób ich konfiguracji przy pomocy plików konfiguracyjnych. Każdemu z protokołów odpowiada osobny plik, w którym przy pomocy komend można uzyskać porządany efekt. Obsługiwane protokoły:

- 1. RIP
- 2. RIPng
- 3. OSPFv2
- 4. OSPFv3
- 5. ISIS
- 6. NHRP
- 7. BGP

2.4.1 RIP

Na tą chwilę narzędzie obsługuje nie wszystkie komendy do konfiguracji RIP udostępnianie przez Quagga, co także wynika z ograniczeń obsługi RIP przez protokół netconf [14] (nie ma pewności, że jakiekolwiek urządzenie w laboratorium obsługuje to rozszerzenie).

Przy pomocy protokołu netconf możliwe jest skonfigurowanie następujących ustawień:

1. Redystrybucja tras

- 2. Czasów:
 - (a) update
 - (b) invalid
 - (c) holddown
 - (d) flush
- 3. Interfejsów (na których protokół ma być obsługiwany):
 - (a) nazwa interfejsu
 - (b) adresy ip sąsiadów

Natomiast nasze narzędzie obsługuje następujące komendy Quagga:

- 1. version <n> ustawiienie wersji protokołu RIP
- 2. network <ifname> interfejs 'ifname' będzie obsługiwał protokół RIP
- 3. network a.b.c.d/m interfejsy, które należą do tej sieci będą obsługiwały protokół RIP
- 4. neighbor a.b.c.d dodanie sąsiada
- 5. redistribute <prot> włączenie redystrybucji tras z protokołu 'prot'

Jedynie dodawanie interfejsów poprzez specyfikację adresu sieci oraz dodawanie sąsiadów nie jest wprost obsługiwane przez netconf, jednak udało nam się rozwiązać ten problem.

Dodawanie sąsiadów jest możliwe w netconf na poziomie każdego z interfejsów, więc aby poprawnie skonfigurować protokół, decyzja gdzie dodać sąsiada jest podejmowana na podstawie sprawdzenia przynależności sąsiada do sieci, w której znajduje się dany interfejs.

Natomiast dodawanie interfejsów poprzez specyfikację adresu sieci działa na podobnej zasadzie, czyli po odwzorowaniu wirtualnych nazw interfejsów (Kathara) na fizyczne jesteśmy w stanie ustalić na podstawie adresów sieci, które interfejsy fizyczne będą musiały być dodane do protokołu.

2.4.2 OSPF

Zaimplementowana została również prosta obsługa protokołu OSPF. Podobnie jak w przypadku RIP, nie wszystkie komendy do jego konfiguracji udostępniane są przez Quagga. Według dokumentacji OSPF w protokole netconf [15], istnieje szereg ustawień, które jednak są dosyć skomplikowane, więc aktualnie ograniczono się jedynie do najbardziej podstawowych ustawień, są to:

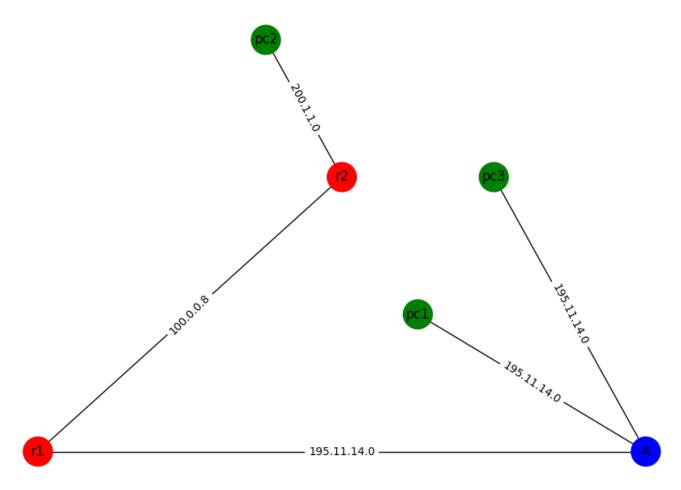
- 1. Router-id
- 2. Rozgłaszane sieci:
 - (a) Adres IP
 - (b) Wildcard mask
 - (c) Area

Natomiast w Quagga obsługiwane są następujące komendy:

- 1. ospf router-id <id> ustawienie parametru router-id
- 2. network <ip>/<mask-prefix> area <area> konfiguracja rozgłaszanej sieci wraz z przypisanym area

2.5 Przykładowa wizualizacja prostej topologii

Program pozwala na wizualizację topologii, zarówno wirtualnej po dokonaniu parsowania danych Kathary, oraz fizyczną po jej odczytaniu z urządzeń sieciowych. Routery zaznaczone są na czerwono, hosty na zielono, a switche na niebiesko.

Do odczytu szczegółów na ten moment sugerujemy używanie debuggera i ustawienie breakpointa w punkcie, w którym topologia została utworzona przez program (docelowo można by było rozwinąć CLI o wypisywanie szczegółów poszczególnych urządzeń).

3 Potencjalnie przydatne informacje

Instalacja Kathary, wykorzystanie CLI oraz tworzenie wirtualnych topologii jest bardzo dobrze opisane w repozytorium Kathara-Labs[4].

Testowaliśmy automatyczne tworzenie topologii w GNS-3, fragment kodu umożliwiający utworzenie topologii typu host - router - host dostępny jest w repozytorium projektu[16]. Ponadto GNS-3 umożliwia połączenie się do konsoli urządzenia przez telnet, w naszej implementacji potrzebny był port szeregowy, żeby to osiągnąć można wykorzystać komendę:

socat PTY, raw, link=/dev/ttyVUSB0 tcp:127.0.0.1:5001

gdzie /dev/ttyVUSB0 jest utworzonym wirtualnym portem szeregowym, a 127.0.0.1:5001 adresem wirtualnego urządzenia, które chcemy konfigurować.

Jak już wspomnieliśmy, nie mieliśmy opcji przetestowania netconfa w GNS-3. W ograniczonym zakresie (tylko 1 urządzenie i dosyć wolne działanie) można wykorzystać sandbox Cisco devnet[9] (potrzebne konto Cisco), przykładowe testy są dostępne w repozytorium projektu[17].

Do rozbudowy projektu o wsparcie GRE lub firewall mogą się przydać komendy do obsługi sieciowych namespace'ów Linux'a, w szczególności:

Następnie tunel GRE można utworzyć w sposób opisany w tutorialu[10], należy pamiętać o prefixowaniu komend komendą *ip netns exec*, oczywiście w przypadku Kathary powinna być również opcja bezpośredniego wykorzystania *docker exec -it <container-id> <komenda>*. Powyższe może się przydać jakby zaszła potrzeba tworzenia wirtualnych interfejsów (Linux veth) łączących różne przestrzenie nazw. Do konfiguracji switchy, np. spanning tree, może przydać się narzędzie brctl[12]. Do tworzenia i konfiguracji VXLAN albo VLAN można wykorzystać *ip link*, ogólnie zakres zastosowań tego programu jest ogromny[11].

Źródła i przydatne materiały

- [1] Repozytorium projektu. https://github.com/F10k3n/vtptv.
- [2] Przegląd narzędzi do emulacji sieci. https://www.brianlinkletter.com/2023/02/network-emulators-and-network-simulators-2023.
- [3] Repozytorium z przykładami Kathary. https://github.com/KatharaFramework/Kathara-Labs.
- [4] Kathara tutorial. https://github.com/KatharaFramework/Kathara-Labs/blob/master/001-kathara-introduction.pdf.
- [5] Przykłady wykorzystania Containernet. https://github.com/containernet/containernet/tree/master/examples.
- [6] Przykłady wykorzystania Minineta do konfiguracji klasycznego routingu. https://github.com/edwinsc/mininet_ospf_bgp/blob/master/ospf_bgp/start.py.
- [7] Zasady działania minineta. http://mininet.org/overview/.
- [8] Bindingi GNS-3 do Pythona. https://github.com/davidban77/gns3fy.
- [9] Router obsługujący netconf w sandboxie Cisco Devnet. https://devnetsandbox.cisco.com/RM/Diagram/Index/27d9747a-db48-4565-8d44-df318fce37ad?diagramType=Topology.
- [10] Konfiguracja GRE w systemie Linux. https://www.xmodulo.com/create-gre-tunnel-linux.html.
- [11] Spis możliwości narzędzia ip link. https://man7.org/linux/man-pages/man8/ip-link.8.html.
- [12] Konfiguracja wirtualnych switchy w systemie Linux. https://man7.org/linux/man-pages/man8/brctl.8.html.

- [13] Dokumentacja Quagga. https://www.nongnu.org/quagga/docs/quagga.pdf.
- $[14] \quad \mathit{RFC-RIP\ netconf}.\ \mathtt{https://www.rfc-editor.org/rfc/rfc8695.pdf}.$
- [15] RFC OSPF netconf. https://www.rfc-editor.org/rfc/rfc9129.pdf.
- [16] Przykład tworzenia topologii z API GNS3. https://github.com/Fl0k3n/vtptv/blob/master/playground/gns3/gns3_testing.py.
- [17] Przykład wykorzystania netconf z Cisco devnet. https://github.com/Fl0k3n/vtptv/blob/master/playground/netconf/testing.py.